

2022-12-22

Avdelningen för arbetsgivarpolitik
Avdelningen för ekonomi och styrning
Avdelningen för juridik
Avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad
Avdelningen för utbildning och arbetsmarknad
Avdelningen för vård och omsorg

Statsrådet Gunnar Strömmer
Justitiedepartementet
Statsrådet Camilla Waltersson Grönvall
Socialdepartementet

Hemställan om nationell kraftsamling för systemstärkande åtgärder mot hot, hat och otillåten påverkan i syfte att skydda och stärka vårt demokratiska samhälle

Förekomsten av hot, hat och otillåten påverkan mot de människor som verkar inom kommunal och regional verksamhet har överlag eskalerat kraftigt. Det riktas både mot anställda och förtroendevalda och undergräver det öppna samhället vilket på sikt hotar vår demokrati och rättsordning. Om samhället inte kan skydda den personal som arbetar i välfärden och begränsa oseriösa aktörers påverkan leder det till enorma utmaningar i att upprätthålla den välfärd vi värnar om.

Frågan om skyddsåtgärder i syfte att skydda och stärka vårt demokratiska samhälle har aktualiserats genom den pågående desinformationskampanjen mot Sveriges socialtjänster. Åtgärderna kräver både samordning och politisk mobilisering och här önskar SKR att regeringen tar ett samlat ansvar. Genom systematiskt arbetsmiljöarbete och genom översyn av lagstiftning kan både anställda och förtroendevaldas trygghet stärkas. Det kräver samverkan mellan statliga myndigheter, kommuner och regioner, fackliga organisationer och civilsamhället. Detta är en uppgift för hela samhället – och samtidigt ser SKR att det är helt avgörande att regeringen tar ansvar för att leda arbetet för en nationell kraftsamling för systemstärkande åtgärder mot hot och hat och otillåten påverkan.

SKR hemställer att regeringen tar initiativ till en sammanhållen ”task force” - liknande Valfärdscommissionen - i Regeringskansliet med uppdrag att leda, skynda på och genomföra skyddsåtgärder som syftar till att trygga förhållandena för de som tar ansvar för välfärdsuppdraget.

Nedan har sammanställts ett antal åtgärder som sammantaget kan leda till att öka tryggheten för förtroendevalda och anställda i kommunal och regional verksamhet samt säkerställa medborgarnas fortsatta tillit till välfärdssystemet. I en bifogad promemoria (bilaga 1) utvecklas vad SKR i nuläget ser kan göras i respektive område.

SKR har valt att samla föreslagna åtgärder om vad som kan göras utifrån tre perspektiv. Det första när det redan finns befintliga förslag som kan beslutas om, det andra när en utredning behöver tillsättas och det tredje när det handlar om regeringens myndighetsstyrning. Avsikten med den sorteringen är att sätta fokus på snabbhet. Det

som kan göras direkt bör också göras så snabbt som möjligt även om det är det sammantagna resultatet av de olika åtgärderna som kommer att ge resultat.

Beredningen av redan lagda utredningsförslag

I första hand handlar det om att snabba på beredningen av redan lagda utredningsförslag. Det gäller till exempel förslaget i (SOU 2022:2) som bl.a. rör ett *stärkt straffrättsligt skydd för personal inom samhällsnyttiga funktioner*. Det finns också tidigare lagda förslag som det i (SOU 2016:5). Det förslaget kan användas för att komplettera kommunallagen med uppgiften för kommuner och regioner att verka för att förtroendevalda ska kunna fullgöra sina uppdrag under trygga och säkra förhållanden. Förslagen i betänkandet *Hållbar socialtjänst - En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47)* kan ge socialtjänsten de förutsättningar som krävs för att ställa om mot ett mer förebyggande arbetssätt för att möta barn och familjer tidigt, och på så sätt skapa tillit och bygga förtroende för socialtjänsten. För att motverka strömningar som den pågående desinformationskampanjen är dessa åtgärder på sikt lika viktiga som de straffrättsliga åtgärderna. Viktiga och färdigutredda förslag finns också i betänkandet *Att förstå och bli förstörd - ett reformerat regelverk för tolkar i talade språk (SOU 2018:83)*. Att säkra tillgången till kvalificerade tolkar stärker förutsättningarna för välfärdens personal.

Ny lagstiftning och nya utredningsinitiativ

Ett samlat arbete för ökad trygghet kräver också ny lagstiftning och nya utredningsinitiativ som snabbt kan ge avtryck i stärkt lagstiftning. SKR föreslår att ett nytt brott, *Otillåten påverkan*, införs. Idag är det ett stort problem att delar av den påverkan anställda utsätts för inte är brottsliga i lagens mening. Inom ramen för en översyn av förvaltningslagen respektive offentlighets- och sekretesslagen kan ett starkare skydd för offentliganställda skapas. En nära till hands liggande lösning är att ge ett tilläggsdirektiv till utredningen *Åtgärder för att minska offentliganställdas utsatthet (Ju 2022:31)*. Utredningen kan kompletteras med lagstiftningsinitiativ som utvidgar möjligheten att använda ordningsvakter inom socialtjänstens lokaler (inom skalskyddet) samt lagstiftningsinitiativ som ger socialtjänsten liknade skydd som blåsljusverksamhet omfattas av i sabotage mot blåsljusverksamhet. Ytterligare ett lagstiftningsinitiativ kan ta sikte på en skärpning av de sociala medieföretagens ansvar för att motverka hot, hat och desinformationskampanjer med påstådda fakta. I det sammanhanget kan även förutsättningarna att filma i känsliga situationer ses över. Det kan exempelvis gälla i socialtjänstens lokaler – där frågan om filmning är känslig på flera vis. Tilläggsdirektiven bör också innefatta en översyn av hur lagstiftningen behöver förändras så att kommuner och regioner kan anmäla ett brott som begåtts mot någon i tjänsten och sedan också företräda den anställde i ett rättegångsförfarande. Syftet är att skydda personuppgifterna och den anställde från att hängas ut i förhållande till gärningspersonen och andra.

Regeringens myndighetsstyrning

De samlade insatserna för att öka tryggheten i utsatta verksamheter och för de förtroendevalda i kommuner och regioner kan kompletteras med kraftfulla åtgärder i regeringens myndighetsstyrning. Polisen kan få i uppdrag att införa en möjlighet att markera i sitt anmälningssystem om målsägande är förtroendevald, i syfte att kunna sammanställa statistik kring den sortens demokratihotande brottslighet. Polisens ansvar kan förstärkas när det gäller otillåten påverkan mot tjänstepersoner och förtroendevalda i kommuner och regioner då det handlar om lokal kriminell inverkan som är direkt samhällspåverkande och demokratihotande. Socialstyrelsens uppdrag att motverka desinformation kan förtydligas i syfte att myndigheten stärker sin förmåga att kartlägga och motverka desinformation som undergräver socialtjänstens förutsättningar att fullgöra sitt uppdrag. Andra myndighetsuppdrag kan tillkomma.

Hoten mot medarbetare och chefer i kommuner och regioner och exempelvis den desinformationskampanj som nu pågår om socialtjänstens verksamhet riskerar att drabba inte bara dem som hotas – utan också de människor som behöver samhällets stöd. Desinformationskampanjen påverkar tilliten till socialtjänsten och är ytterst ett hot mot rättssäkerheten och demokratin. Tilltron till vårt demokratiska system skadas och när falska nyheter får fäste minskar tilltron, risken ökar för att parallellsamhällen skapas och illasinnade individer använder detta för att få makt över människor som är sårbara eller inte är delaktiga i samhället.

Avslutningsvis vill SKR än en gång understryka att otillåten påverkan, hot och våld måste kopplas till frågan om tillit och förtroende för samhällsinstitutionerna. Det är nödvändigt för att värna det demokratiska systemet och för att göra det behövs kraftfulla och samlade insatser.

Sveriges Kommuner och Regioner

Peter Danielsson

Bilaga 1

Fördjupning av SKR:s förslag på områden för diskussion

I denna bilaga fördjupas och kompletteras de förslag till åtgärder som SKR för fram i Hemställan om nationell kraftsamling för systemstärkande åtgärder mot hot, hat och otillåten påverkan i syfte att skydda och stärka vårt demokratiska samhälle (Dnr. SKR2022/00678).

Förslagen presenteras utifrån de tre perspektiv som hemställan utgår ifrån - det första när det redan finns befintliga förslag som kan beslutas om, det andra när en utredning behöver tillsättas och det tredje när det handlar om regeringens myndighetsstyrning. Förslagen är avsedda att utgöra grund för vidare dialog mellan SKR och regeringen inom den nationella kraftsamlingen.

Beredningen av redan lagda utredningsförslag

Utöver redan lagda utredningsförslag ser SKR att tidigare remissvar och hemställan som SKR har lämnat kan utgöra underlag för dialog.

Stärkt straffrättsligt skydd för personal inom samhällsnyttiga funktioner

Utredningen föreslår att det i 17 kap. brottsbalken (1962:700), förkortad BrB, införs nya straffbestämmelser om våld, hot och förgripelse mot utövare av vissa samhällsnyttiga funktioner. De föreslagna straffbestämmelserna innebär inte att några nya typer av gärningar kriminaliseras utan är avsedda att ge ett motsvarande skydd som 17 kap. 1 och 2 §§ BrB, med den skillnaden att de gäller utövare av vissa samhällsnyttiga funktioner. Med utövare av viss samhällsnyttig funktion avses i de föreslagna straffbestämmelserna hälso- och sjukvårdspersonal, personal inom socialtjänsten, räddningstjänstpersonal och utbildningspersonal inom skolväsendet.

Se särskilt SKR:s hemställan om att regeringen vidtar åtgärder för att återställa det särskilda straffrättsliga skyddet för förtroendevalda vid myndighetsutövning. Detta kan enkelt åstadkommas genom en återgång till den formulering av lagtexten som gällde fram till 1 juli 2016 eller ännu hellre genom att införa det ursprungliga betänkandets alternativt lagrådsremissens lagförslag (se prop. 2015/16:113, bilaga 2 och 9).¹

¹ [En skärpt syn på brott mot journalister och utövare av vissa samhällsnyttiga funktioner \(SOU 2022:2\)](#), SKR:s remissyttrande, dnr. 2022/00273, april 2022

En lagstiftning som ger kommuner och regioner ansvar för förtroendevaldas trygghet

I demokratiutredningens betänkande Låt fler forma framtiden! (SOU 2016:5) föreslogs att kommunallagen skulle kunna kompletteras med en bestämmelse om att kommuner och landsting skulle åläggas att verka för att förtroendevalda ska kunna fullgöra sina uppdrag under trygga och säkra förhållanden. Utvecklingen av det demokratiska samtalet har sedan dess utvecklats mot ett allt hårdare klimat. Som framgår av bland annat Brottsförebyggande rådets (Brå) enkätundersökning Politikernas trygghetsundersökning 2021 (PTU) är hot och hat mot förtroendevalda en vanlig företeelse. Av undersökningen framgår att sammantaget 26 procent av de förtroendevalda på lokal, regional och nationell nivå uppger att de under 2020 blivit utsatta för hot, våld eller någon form av trakasserier i samband med utövandet av ett förtroendeuppdrag. Det finns en påtaglig risk för att förtroendevalda väljer att begränsa sitt engagemang, antingen genom att helt avstå från att uttala sig i specifika frågor eller känner sig förhindrade att delta i debatten.

Kommunallagen reglerar några frågor kopplade till de förtroendevaldas villkor, till exempel de som gäller rätten till ledighet och rätten till ersättningar. Däremot saknas en tydlig grund för trygghetsskapande insatser (även om viss befogenhet på området kan härledas ur den allmänna kompetensen). De förtroendevalda är inte anställda, dvs. i förtroendeuppdraget saknas en arbetsrättslig relation till kommunen eller regionen. Utan särskilt lagstöd är därför kommunens utrymme att erbjuda stöd till en enskild svårt att förena med det generella kommunalrättsliga förbudet mot stöd till enskild. Hot och hat som riktas mot en förtroendevald behöver kunna förbyggas, förhindras och beivras på ett tydligt sätt. Kommuner och regioners möjlighet att göra det som behövs för att skydd demokratin och de förtroendevalda kan behöva stadfästas. Behovet av reglering kan lösas på olika sätt. För att inte träda självstyrelseaspekterna för när bör det vara upp till varje kommun respektive region att utveckla nivån av insatser som kan behövas i förhållande till lokala och regionala förutsättningar. SKR lämnade med anledning av detta in en hemställan till Finansdepartementet (Civilministern) sommaren 2022.²

Beredningen av förslaget till ny socialtjänstlag

Beredningen av slutbetänkandet Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47), med huvudförslagen om stärkt fokus på tidigt förebyggande arbete, en ny lag om socialtjänstdataregister och att verksamheten ska vila på vetenskap och beprövad erfarenhet, behöver prioriteras.

SKR välkomnar att ansvarigt statsråd har gett besked om att regeringen har för avsikt att 2024 presentera en proposition som behandlar huvudförslagen i sin helhet. SKR välkomnar också statsrådets önskan om att fortsätta den löpande dialog som SKR tillsammans med Akademikerförbundet SSR, Föreningen Sveriges socialchefer (FSS) och Vision har haft med Socialdepartementet om förslaget till ny socialtjänstlag. SKR

² [Hemställan om förtydligande av ansvar för förtroendevaldas trygghet och säkerhet i deras demokratiska uppdrag i kommunallagen](#), Dnr. 22/00845, SKR juni 2022

ser fram emot att i denna goda dialog enas om en tydligare tidsplan för beredningen i början av nästa år.

Socialtjänsten har över tid blivit allt mer inriktad på att utreda. Enskilda i behov av socialtjänstens hjälp behöver se på socialtjänsten som ett stöd, inte ett hot i form av myndighetsutövning. Detta är inte minst viktigt när det gäller den högaktuella diskussionen om att förhindra nyrekrytering av barn och unga till gängkriminalitet genom tidiga, förebyggande insatser i utsatta områden där tilliten till socialtjänsten är låg. Utredningens förslag om ett stärkt fokus på det förebyggande arbetet, ett nytt kommunalt åtagande att planera insatser för enskilda och då särskilt beakta behovet av tidiga och förebyggande insatser samt en ny befogenhet att ge insatser utan föregående behovsprövning är avgörande för att socialtjänsten ska kunna möta barn, familjer och vuxna innan de sociala problemen har blivit allvarliga. På så sätt skapas en förståelse för den hjälp som den enskilde kan få av socialtjänsten, exempelvis en vårdnadshavare med svårigheter i föräldrarollen. En växande tillit till socialtjänsten kan leda till att föräldrar och barn söker hjälp i tid. På så sätt kan tvångsåtgärder i möjligaste mån undvikas. Detta frigör också på sikt resurser som socialtjänsten kan lägga på de som behöver socialtjänsten allra bäst, de med omfattande problematik.

SKR anser att förslaget till ny socialtjänstlag innebär en omställning av socialtjänstens arbetssätt och organisering, ett paradigmskifte. Implementeringen av ny lagstiftning, nya åtaganden och en omställning av verksamheterna kommer att ta tid. I enlighet med tidigare skrivelser vill SKR se att regeringen bidrar till omställningen med ett omfattande stöd under ett flertal år.³ SKR vill betona att omställningen är en investering, inte en kostnad.

Säker tillgång till kvalificerade tolkar

SKR hemställer om att regeringen går fram med förslag från slutbetänkandet Att förstå och bli förstådd - ett reformerat regelverk för tolkar i talade språk (SOU 2018:83) för att säkra tillgång till kvalificerade tolkar.

Tillgången till kvalificerade tolkar är väsentlig för att säkerställa rättssäkerhet för klienter samt stärka förståelsen för och tilliten till socialtjänsten och andra välfärdstjänster. Den pågående desinformationskampanjen belyser vikten av tillgång till begriplig, korrekt och tillgänglig information, inte minst i det enskilda mötet med handläggare inom socialtjänsten. SKR tillstyrkte i sitt yttrande en rad av utredningens förslag, exempelvis att en tyngdpunktsförskjutning mot tolkutbildning vid högskolan är rätt väg att gå, ökade förutsättningar för validering av yrkesverksamma tolkars kompetenser, ökad möjlighet till auktorisation, register över auktoriserade tolkar och tolkar med godkänd utbildning, att länsstyrelserna får ansvar för registrering och tillsyn av tolkförmedlingar som arbetar mot offentlig sektor, att användandet av barn

³ Se Beredningen av Hållbar socialtjänst (SOU 2020:47), tre gemensamma skrivelser från Akademikerförbundet SSR, Föreningen Sveriges socialchefer (FSS), SKR och Vision, 2021-12-15, 2022-07-06, 2022-11-01, dnr. 21/01345

som tolkar och övrig anhörigtolkning begränsas till endast akuta situationer. SKR förordade också att även kommuner och regioner ska omfattas av kravet i den föreslagna tolklagen om att i första hand använda auktoriserad tolk m.m. Inom tolkområdet finns stora förhoppningar vad gäller den tekniska utvecklingen. Idag ökar till exempel skärmtolkning i omfattning, och i många sammanhang utgör det ett fullgott alternativ till på-platstolkning. SKR saknade dock konkreta och finansierade förslag i slutbetänkandet på hur staten kan bistå i att påskynda denna utveckling.⁴

Ny lagstiftning och nya utredningsinitiativ

”Otillåten påverkan” införs som ett nytt brott

Utifrån samhällets utveckling och den rådande situationen ser SKR ett behov av att regeringen ser över om ett nytt brott, otillåten påverkan, kan införas. Brottet skulle kunna konstrueras likt lagstiftning som finns för olaga förföljelse (stalkning) och grov fridskränkning och bygga på att fler gärningar utgör led i en upprepad kränkning av en personen. Ett sådant brott skulle möjliggöra lagföring av de som idag systematiskt utsätter anställda för påverkan genom aktiviteter som ligger inom ramen för vad som bedöms som lagligt samt öka möjligheten att lägga samma flera olika aktiviteter för att uppnå ett högre straffvärde. Frågan skulle kunna omhändertas i utredningen *Åtgärder mot otillåten påverkan och korruption (Dir. 2022:112)* där författningsändringar kan föreslås.

Tilläggsdirektiv för att minska offentlighetsanställdas utsatthet

SKR ser ett behov av att ytterligare åtgärder utöver att se över förvaltningslag och offentlighets- och sekretesslag utreds för att uppnå ett mer heltäckande skydd för offentlighetsanställda. SKR föreslår därför att det beslutas tilläggsdirektiv till utredningen *Åtgärder för att minska offentlighetsanställdas utsatthet (Ju 2022:31)*. Utredningen kan kompletteras med lagstiftningsinitiativ som utvidgar möjligheten att använda ordningsvakter inom socialtjänstens lokaler (inom skalskyddet) samt lagstiftningsinitiativ som ger socialtjänsten liknade skydd som blåsljusverksamhet omfattas av i sabotage mot blåsljusverksamhet. Ytterligare ett lagstiftningsinitiativ kan ta sikte på en skärpning av de sociala medieföretagens ansvar för att motverka hot och hat.

Det kan också finnas behov av att offentlig verksamhet, för att undvika hot och våld mot tjänstepersoner, ges möjlighet att sekretessbelägga en beslutsprocess.

Ledning/inspiration skulle kunna hämtas från processen med hemliga tvångsmedel, där beslut föregås av en domstolsprövning där den som ska utsättas för tvångsmedlet företräds av ett offentligt ombud. Offentliga ombud bevakar enskildas integritetsintressen i ärenden hos domstol.

⁴ Att förstå och bli förstådd - ett reformerat regelverk för tolkar i talade språk (SOU 2018:83), SKR:s yttrande, dnr. 19/00327, maj 2019

Utökad möjlighet att använda ordningsvakter i socialtjänstens lokaler

SKR har identifierat att lagen (1980:578) om ordningsvakter begränsar användandet av ordningsvakter i socialtjänstens lokaler. Detta då lagen är utformad på så sätt att ordningsvakter endast får förordnas att tjänstgöra på allmän plats och i offentliga miljöer. Det innebär att ordningsvakter inte kan tjänstgöra innanför socialtjänstkontorens skalskydd, där besöksrummen ligger. Där kan endast väktare användas. Ordningsvakter har begränsade polisiära befogenheter, emedan väktare endast får ingripa på samma sätt som vem som helst i samhället, så kallat envarsgripande. Möjligheten att avvisa individer från lokalen vid behov har endast ordningsvakter (och poliser). SKR ser ett behov av att lagstiftningen ses över.

En lagstiftning liknande reglerna om sabotage mot blåljuspersonal

På samma sätt som ovan önskar SKR att regeringen ser över om vissa brott mot kommunal personal kan omfattas av en lagstiftning liknande reglerna om sabotage mot blåljuspersonal.

Skärpt ansvar för de sociala medieföretagen

Mot bakgrund av den ökade användningen av sociala medier ser SKR ett behov av att se över hur man kan skärpa de sociala medieföretagens ansvar när det gäller hat, hot, trakasserier och annan otillåten påverkan på plattformarna. Särskilda åtgärder krävs för att motverka det näthat som idag påverkar förtroendevalda, olika yrkesgrupper och andra demokratiaktörer i sina uppdrag. Näthatet påverkar också vårt samhälle i stort, genom att bland annat bryta ner tilltron till beslutsfattande församlingar, tilltron till myndigheter och nyhetsmedier samt att det starkt avgränsar viljan att delta i det demokratiska samtalet. En översyn skulle kunna identifiera vilka delar av rättskedjan som behöver utvecklas och effektiviseras för att motverka näthatet.

Såväl betänkandet från Kommittén Nationell satsning på medie- och informationskunnighet och det demokratiska samtalet (SOU 2020:56) som Europarådets rapport Hatretorik och falska nyheter - effekten på lokala och regionala förtroendevaldas arbetsvillkor lyfter behoven av

- en övergripande nationell strategi för att hantera näthat och falska nyheter samt uppnå en stark motståndskraft, och
- en översyn av rättsliga åtgärder mot näthat.

Rätten att filma i socialtjänstens lokaler

Det blir allt vanligare att socialsekreterare filmas i möten med klienter. Det händer också att klienter filmar allmänt när de befinner sig i socialtjänstens lokaler. Utöver obehaget för den enskilda socialsekreteraren skapar det otrygghet hos besökare och andra anställda. Det kan även innebära att andra individer som besöker socialtjänsten blir filmade. Filmerna läggs sedan ut på sociala medier. Fler medarbetare har försökt att få dessa medier att avlägsna filmerna, men det har varit förgäves.

Frågan om filmning i socialtjänstens lokaler kräver noggranna överväganden. Den enskilde som möter socialtjänsten, inte minst i dess myndighetsutövning, kan befinna sig i en utsatt situation och i ett underläge, varför det ur ett rättssäkerhetsperspektiv för den enskilde kan finnas skäl att vilja dokumentera händelseförloppet. Dagens utveckling med möjlighet till snabb och enkel spridning av filmat material till digitala plattformar har dock inneburit en stor förändring avseende personalens utsatthet.

Frågan om filmning i socialtjänstens lokaler berör också en eventuell utökning av socialtjänstens egna möjligheter att filma sina möten i syfte att dokumentera vad som händer.

Med anledning av desinformationskampanjen, den omfattande spridningen av filmat material och den utbredda situationen med hot och våld mot enskilda socialarbetare föreslår SKR att dessa frågeställningar ses över.

Kommunen/regionen som målsägande vid polisanmälan

När otillåten påverkan och hot ska polisanmälas är det idag den enskilde tjänstepersonen som är målsägande, vilket innebär att personuppgifter och hemadress röjs till den misstänkte. Detta minskar anställdas vilja att polisanmäla de brott de utsätts för. Oro finns också för att en polisanmälan "eldar på" hoten än mer, särskilt som det vanligtvis inte blir några konsekvenser för gärningsmannen utifrån befintlig lagstiftning. Det är svårt att få dessa personer dömda, bland annat med hänvisning till att vissa handlingar som kan uppfattas som hotfulla i sig inte är brottsliga. Straffvärdet är också lågt vid eventuell dom. Samma resonemang finns beträffande anmälan jämlikt 3 kap. 3 a § arbetsmiljölagen (1977:1160) till Arbetsmiljöverket vid allvarliga hot och våldshändelser. SKR ser att det här bör vara kommunen/regionen och inte ansvarig chef som är anmälare SKR utesluter inte att liknande behov kan finnas beträffande arbetsskadeanmälan till Försäkringskassan.

Att otillåten påverkan, hot och våld mot anställda ska betraktas som otillåten påverkan, hot och våld mot offentlig verksamhet är viktigt, och SKR ser ett behov av att utreda detta i syfte att brotten ska kunna lagföras som brott mot offentlig verksamhet, där verksamhetens juridiska person blir målsägande i stället för den enskilde tjänstepersonen.

En "taggning" av demokratihotande brottslighet

Europarådets rapport Hatretorik och falska nyheter- effekten på lokala och regionala förtroendevaldas arbetsvillkor uppmanar medlemsländerna i Europarådet att säkerställa effektiva polisutredningar av kriminella attacker och våld mot lokala och regionala förtroendevalda och främja lämplig specialisering och samarbete mellan olika myndigheter och andra aktörer. *"För att behövs ett system som tydliggör vilka demokratihotande brott som riktas mot de förtroendevalda."*

Att följa upp hur förtroendevalda utsätts för brott är av stor vikt för att se hur demokratihotande brottslighet ser ut och förändras. Det är svårt att mäta utifrån brotten då det inte finns någon brottskod för demokratihotande brott. Ett sätt att göra

detta är att ge polisen i uppdrag att införa en möjlighet att i sitt anmälningssystem markera om målsägande är förtroendevald, i syfte att kunna sammanställa statistik kring den sortens demokratihotande brottslighet.

Polisiära resurser för att skydda kommunal personal

Polisens ansvar kan förstärkas när det gäller otillåten påverkan mot tjänstepersoner och förtroendevalda i kommuner och regioner då det handlar om lokal kriminell inverkan som är direkt samhällspåverkande och demokratihotande. SKR vill understryka vikten av tillgång till stöd från polisen när tjänstepersoner och förtroendevalda polisanmäler hot, vid ansökan om handräckning samt genom hot- och riskbedömningar i olika lägen. SKR är väl medvetna om den utmaning inom kompetensförsörjningen som polisen liksom den kommunala och regionala välfärden står inför. Icke desto mindre får inte välfärdens personal stå ensamma och oskyddade inför otillåten påverkan, hot och våld. Utan polisens medverkan i dessa delar når vi inte kriminalpolitikens mål - att minska brottsligheten och öka människors trygghet.

Regeringens myndighetsstyrning

Ett breddat och förstärkt uppdrag till Socialstyrelsen om att motverka desinformation

Socialstyrelsen har regeringens långsiktiga uppdrag att motverka desinformation 2022-2026, och som expertmyndighet för socialtjänsten har myndigheten en viktig roll i att på sikt stärka kunskapen om och tilliten till socialtjänstens sociala barn- och ungdomsvård. Det sätt som desinformationskampanjen fortsatt bedrivs på synliggör vikten av att också här och nu kartlägga vad som sker samt behovet av att aktivt synliggöra och tillhandahålla korrekt information om svensk lagstiftning och socialtjänstens ansvar och roll för barn som riskerar att fara illa. SKR önskar att regeringen breddar och förstärker Socialstyrelsens uppdrag att motverka desinformation, inte minst avseende förmågan att kartlägga desinformation och aktivt medverka med informationsspridning på olika sociala medier

Det kan också finnas anledning för regeringen att se över behovet av kompletterande uppdrag till lämplig myndighet i dessa delar. SKR kan också tillsammans med intresserade kommuner och med stöd av statlig finansiering bedriva pilotprojekt för att utforska om och hur socialtjänsten kan/bör närvara på sociala medier för att informera om socialtjänstens verksamheter.